

ния, современному экономическому и общественному развитию Индии. Среди исследователей индийского национально-освободительного движения необходимо отметить историков из Гомеля — Э. Б. Модину и А. М. Гуревич. Однако, наиболее активным белорусским историком индологом может считаться Ю. М. Манин, который в конце 1950-х гг. исследовал современные процессы общественного и экономического развития Индии. Проблемам истории индийской экономики были посвящены и работы В.К. Дашкевича, опубликованные в тот же период.

Необходимо отметить, что в БССР интерес к Индии, пик которого пришелся на 1958—1960 гг., угас к началу 1960-х гг. Публикаций с этого времени более не отмечалось и лишь в декабре 1970 г., когда в Институте востоковедения АН СССР проходила представительная международная конференция индологов, на секции древней и средневековой истории и культуры Индии практически впервые за много лет выступил белорусский исследователь — гомельский преподаватель А.А. Бенедиктов.

Таким образом, можно констатировать существование в 1920-х — 1950-х гг. определенного, но тематически ограниченного интереса белорусских советских исследователей к исторической индологии. Однако, отсутствие в БССР специалистов-востоковедов и большая зависимость от внешних факторов не позволило данной области исторических знаний успешно и системно развиваться.

АСНОЎНЫЯ ЎЛАСЦІВАСЦІ ПОЛЬСКА-ЛІТОВСЬКІХ АДНОСІН У 2004—2011 гг.

Пінькевіч Д. П., Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт

Літоўская Рэспубліка і Рэспубліка Польшча назвалі адна адну стратэгічнымі партнёрамі яшчэ напярэдадні ўступлення ў Еўрапейскі саюз. Падчас знаходжання гэтых дзяржаў у складзе саюза адбылося ўмацаванне і больш глыбокае ўзаемапрапаніненне іх інтарэсаў у розных сферах і пэўнае ўдакладненне знешнепалітычных стратэгий з улікам гэтых інтарэсаў.

Неабходна звярнуць увагу, што польска-літоўскае паразуменне зафіксавала пераадоленне супярэчнасцей і спрэчных пытанняў у двухбаковых адносінах, якія адыгрывалі значную ролю на першых этапах пабудовы міждзяржаўных дачыненняў напачатку 1990-х гг. Менавіта неабходнасць супольнай дзейнасці у межах ЕС дазволіла абедзвюм краінам не толькі дэклараваць блізкасць знешнепалітычных мэт, але і на практыцы засведчыць сур'ёзнасць сваіх узаемных намераў. Як паказваюць асобныя прыклады, Польша і Літва не толькі неаднойчы аб'ядноўваліся для абароны ўласных знешнепалітычных інтарэсаў па-за межамі Еўрапейскага саюза, але фарміравалі агульную пазіцыю пры вырашэнні унутрыеўрасаюзаўскіх пытанняў. Апошні факт вымушаў так званыя краіны «Старой Еўропы» з большай увагай ставіцца да меркаванняў і поглядаў дзяржаў «Новай Еўропы», да якіх, безумоўна, адносяцца і Літва, і Польшча.

Сярод уласцівых рысаў развіцця іх двухбаковых адносін неабходна адзначыць традыцыйна высокую ступень скаардынаванасці пазіцый адносін палітычных і эканамічных дзеянняў усходняга суседа — Расійскай Федэрацыі. Менавіта адзіная палітыка ў гэтым накірунку дапамагала дыпламатам абедзвюх краін даводзіць сваю пазіцыю да кіраўніцтва Расіі, якое было вымушана прымаць да ўвагі і польска-літоўскі погляд на тэму ці іншыя пытанні супрацоўніцтва РФ і ЕС. У дадзеным выпадку агульнае польска-літоўскае меркаванне набывала асаблівую моц у межах сумеснай знешняй палітыкі ЕС.

Разам з тым у выніку змянення унутрыпалітычных раскладаў і ў Польшчы, і ў Літве ў другой палове 2000-х гадоў далейшае захоўванне адзінства пазіцый было пастаўлена пад сумненне. Розныя погляды сучаснага кіраўніцтва абедзвюх краін на актуальныя праблемы еўрапейскай палітыкі патрабавалі сур'ёзных намаганняў урадаў Польшчы і Літвы, каб выпрацаваць адзіную пазіцыю і здолець абараніць яе агульнымі намаганнямі.

Таксама неабходна адзначыць змяншэнне ўплыву Злучаных Штатаў на польска-літоўскія адносіны на працягу апошніх гадоў. Калі ў 2004—2008 гг. можна было казаць пра тое, што і Варшава, і Вільня ў сваёй знешнепалітычнай дзейнасці вялікую ўвагу

надавалі меркаванню ЗША, то пасля прыходу да ўлады партыі «Грамадзянская платформа» на чале з Д. Тускам у Польшчы ў 2007 г. і абрання Д. Грыбаўскай на пасаду прэзідэнта Літоўскай Рэспублікі ў 2009 г., роля Вашынгтона ў іх палітыцы паменьшылася.

Новае кіраўніцтва абедзвюх дзяржаў пры прыняцці знешнепалітычных рашэнняў пачало надаваць больш увагі сваім партнёрам па ЕС. Разам з тым, з абраннем Б. Абама прэзідэнтам ЗША роля ўсходнееўрапейскіх партнёраў для амерыканскай знешнепалітычнай стратэгіі таксама аб'ектыўна адышла на другі план. Менавіта таму можна сцвярджаць, што дадзеная тэндэнцыя дазваляе вызначыць агульнае бачанне палітыкі ў гэтым рэгіёне, якое ўлічваецца ў сістэму знешнепалітычных поглядаў і прыярытэтаў Б. Абама, Д. Туска і Д. Грыбаўскай настолькі ж добра, наколькі шчыльнае ўзаемадзеянне пасавала бачанню міжнародных адносін Дж. Бушам-малодшым, братамі Л. і Я. Качыньскімі і В. Адамкусам.

Апрача таго, варта звярнуць асаблівую ўвагу на ўплыў эканамічнага фактара на развіццё польска-літоўскіх адносін. У гэтай сферы двухбаковае ўзаемадзеянне насіла вельмі дынамічны характар. Разам з тым, менавіта ў эканамічных адносінах назіралася найбольш вострая канкурэнцыя гэтых краін. Сувязі паміж іх суб'ектамі гаспадарання мелі больш прагматычны характар. Яны фактычна не былі звязаны ідэалагічнымі ўстаноўкамі, якія адыгрывалі значную ролю ў палітычным узаемадзеянні. Паміж польскімі і літоўскімі кампаніямі іншы раз можна было пабачыць даволі жорсткую канкурэнцыю і за рынкі збыту, і за замежныя інвестыцыі.

Трэба таксама звзначыць, што так званы «расійскі фактар» адыгрываў і надалей будзе адыгрываць значную ролю ў знешняй палітыцы абедзвюх дзяржаў. Імкненне кіраўніцтва Літвы і Польшчы паменьшыць эканамічны і палітычны ўплыў Расійскай Федэрацыі ў рэгіёне іншы раз можа спрыяць стварэнню цяжкіх сітуацый у адносінах з іншымі партнёрамі па ЕС, асабліва з ФРГ, Францыяй, Вялікабрытаніяй. Але, як паказвае вопыт апошніх сямі гадоў, як польскія, так і літоўскія дыпламаты зразумелі, што зраз гарантам паспеху на знешнепалітычнай арэне з'яўляецца своеасаблівае «памяркоўная непахіснасць», таму яны змогуць па меры неабходнасці як дэманстраваць цвёрдасць сваёй пазіцыі, так і ісці на неабходныя саступкі. Не варта таксама забываць, што зраз знешнепалітычныя лініі абедзвюх краін фарміруюцца дастаткова прагматычнымі палітыкамі, якія не гатовы ісці на пэўныя саступкі краінам «Старой Еўропы» насуперак існуючым двухбаковым дачынненням.

І, нарэшце, палітыка Польшчы і Літвы ў стаўленні да Беларусі ў цэлым упісваецца ў агульнаеўрапейскую лінію. Прынцыповыя змяненні ў пазіцыі Еўрапейскага саюза выклікалі таксама трансфармацыю польскай і літоўскай пазіцыі. Разам з тым, меркаванне гэтых краінаў, якія надаюць значную ўвагу адносінам з Беларуссю і маюць з ёй вельмі шчыльныя адносіны, перш за ўсё ў эканамічнай галіне, успрымалася ў Брусэлі з вялікай увагай. Гэта дазваляе Варшаве і Вільні выказаць ініцыятыву ў развіцці беларуска-еўрапейскіх адносін. Стаўленне абедзвюх краінаў да Беларусі таксама апасрэдавана пазіцыяй іх кіраўнікоў. У гэтай сувязі варта адзначыць, што польскі бок дэманструе менш згоды з пазіцыяй Рэспублікі Беларусь, чым літоўскі, але пры гэтым не надта саступае яму ў актыўнасці. Менавіта гэта акалічнасць можа адкрыць новыя перспектывы для паляпшэння і далейшага развіцця адносін нашай дзяржавы з абедзвюма краінамі.

РОССИЯ И ГЕРМАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ МИРЕ — ПАРТНЕРЫ В МОДЕРНИЗАЦИИ

Пучинская Ю. О., Белорусский государственный университет

Облик Европы XXI в. во многом зависит от отношений России и Германии. Эти отношения никогда не были безоблачными, тем не менее, обе стороны осознают важность налаживания конструктивного сотрудничества. Странами был пройден долгий и непростой путь поиска взаимных компромиссов и встраивания двусторонних связей в европейской политики.